

**Ko-emhætter på vej
i værktøjskassen til
metanreduktion**

SIDE 2

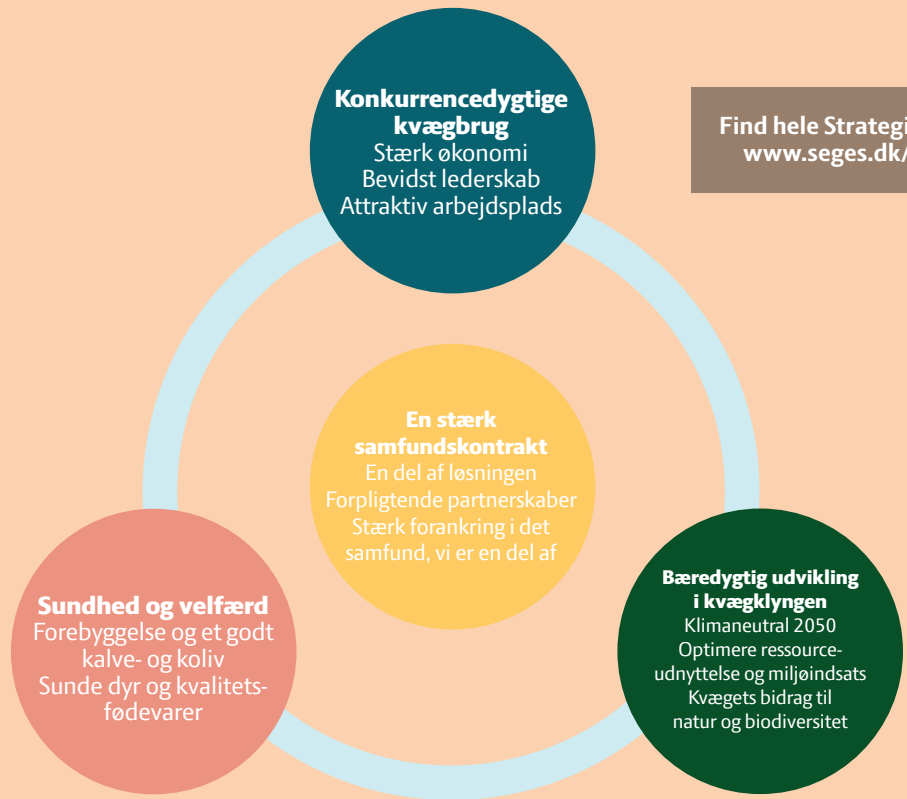
**Sådan undgår Niels Erik
renracede tyrekalve**

SIDE 2

**Deltag i årsmøde for
Landbrug & Fødevarer
Kvæg**

SIDE 3

Find hele Strategi 2023 på
www.seges.dk/kvaeg

Balance og samarbejde er nøgleord for fremtidens kvægbrug

Den nye kvægstrategi sætter det tætte samarbejde i hele kvægklyngen og med det omgivende samfund i centrum for de næste tre års udvikling af dansk kvægbrug.

Det skal være bæredygtigt. Det skal være det, forbrugerne vil have. Dyrevelfærden skal være høj. Og så skal du og din familie leve godt – både af det og med det.

Nogenlunde sådan lyder det om fremtidens kvægproduktion i sektor kvægs Strategi 2023. Det er mange og høje krav. Men formand Christian Lund er overbevist om, at danske kvægbrugere kan honorere det – og forklarer om tanken bag kvægsektorens nye strategi:

"Et af formålene med en strategi er at skubbe udviklingen i den retning, vi mener vil gavne de danske kvægbrugere. Den danske forbruger er i bund og grund positivt stemt over for danskproducerede fødevarer. Det skal vi styrke i fremtiden, og det kan vi, når vi samarbejder og gør hinanden bedre. Vi har udpeget 4 strategiske pejlemærker og bevidst sat samfundskontrakten i centrum.

Med det ønsker vi at give en forståelse for, hvorfor vi overhovedet har kvægbrug i Danmark: Det har vi for at lave eftertragtede fødevarer til vores forbrugere," siger Christian Lund.

Gensidig afhængig

Selvfølger handler den nye strategi både om landmanden, dyrene, bæredygtighed og økonomi. Men sektordirektør Ida Storm påpeger alligevel det omgivende samfund som væsentligt.

"Det bør være indlysende, at det, vi producerer, skal kunne sælges. Det skal simpelthen gennemsyre alt, hvad vi gør. Og det skal produceres på en måde, som vi har lyst til at fortælle forbrugeren om. Derfor står en stærk forankring i det omgivende samfund i centrum," forklarer direktøren.

Men hvorfor kontrakt og ikke bare kontakt?

"Med ordet 'kontrakt' vil vi signalere en gensidig afhængighed – kvægbruget og det omgivende samfund imellem. Ingen af os kan leve uden opbakning og respekt fra den anden part – det går begge veje," forklarer Ida Storm.

Det bevidste lederskab

Strategi 2023 er som de foregående bred. Det hele er konkretiseret i ikke mindre end 39 strategiske mål. Nogle skal den enkelte landmand forfølge – andre er opgaver på overordnet sektorniveau.

En bred skare af mennesker har givet input til strategien, blandt andet en gruppe unge landmænd og Forum For Rådgivning, der rummer samtlige DLBR-kvægchefer og formændene for alle landets kvægdvalg. Og i deres input er særligt økonomi og det bevidste lederskab gået igen.

"Det handler om, at man tager stilling til, hvordan man vil drive sin bedrift og derefter gør det på den måde," forklarer Ida Storm.

Christian Lund er bevidst om, at det kræver overskud i en hektisk hverdag. Men det er vigtigt – ikke mindst for din egen skyld, påpeger han.

"Det er så utrolig vigtigt, at den enkelte kvægbruger tager ejerskab til sine beslutninger. Du skal turde lede din bedrift og have det overblik, det kræver. For kun på den måde kan du følge dig selv som menneske, så du får det liv, du gerne vil have," siger Christian Lund og viser dermed, at selv med en stærk samfundskontrakt i centrum, handler strategien i bund og grund om at guide kvægbrugeren til et godt og respektfuldt liv.

Ko-emhætter på vej i værktøjskassen til metanreduktion

Forsøg med emhætter i kostalden er nu så langt, at det kan øjnes som en del af løsningen i arbejdet med at begrænse metanudledningen fra køerne. Men de åbne stalde er en udfordring.

Tanken om Georg Gearløs ligger ikke fjernt, når teamleder Michael Holm fra SEGES fortæller om det, der har optaget ham og hans kollega Maja Duus Dolriis mest det seneste år. De to har nemlig arbejdet med at udvikle en slags emhætte, der effektivt kan opsuge metan fra køernes udåndingsluft og lede det gennem et filter, hvor det nedbrydes.

Emhætten har form som et langt sug hen over. 16 sengebåse i en kostald med 160 køer. Formålet er at udvikle en teknologi, der kan begrænse udledningen af metan fra de danske kvægstalde.

Åbne stalde er en udfordring

Konklusionen efter afslutningen af de første afprøvninger er, at ko-emhætter meget vel gå kan hen og blive et af værktøjerne, der skal være med til at reducere metanforureningen fra køerne. Men

det kommer ikke til at stå alene.

"Der er ingen tvivl om, at de åbne kvægstalde er en udfordring, fordi det er svært at få opkoncentreret luften," forklarer Maja Duus Dolriis.

Målet med emhætten er at opsamle 40 pct. af den metanudskillelse, der er i stalden. Ved løbende at optimere på emhætten er det indtil videre lykkedes at opsuge 25 pct.

"Faktisk har vi været oppe på godt 30 pct. Vi fortsætter udviklingen af suget, og jeg tror på, at det lykkes," forklarer hun.

Filter med bakterier nedbryder metanen

Men det er selvsagt ikke nok bare at opsamle metanen. Næste skridt bliver at udvikle et biofilter, som nedbryder metan til CO₂, og som den opsamlede metan skal ledes igennem. Ganske

vist er CO₂ også en klimagas, men den er ikke nær så kraftig som metan.

Biofilteret består af et kompostlag på en meters tykkelse. I kompostlaget er der en bakteriekultur, som er i stand til at nedbryde metanen. Filteret udformes som et fladefilter, der sidder uden for stalden langs facaden. Der beregnes 1 m² filter pr. ko, så det er ikke noget lille filter.

"Målet er, at bakterierne i filteret skal nedbryde halvdelen af den metan, vi leder igennem, så vi samlet opnår en metanreduktion på ca. 20 pct.," forklarer Michael Holm.

Kan også bruges ved gyllebeholdere

Emhætte-teknologien vil ifølge Michael Holm også kunne bruges til overdækkede gyllebeholdere, hvor metankoncentrationen er højere.

Sådan undgår Niels Erik renracede tyrekalve

Krydsning med Angus, en fair pris til faste aftagere og god kontakt til hobbylandmænd er Niels Erik Nilssons løsning på at undgå renracede tyrekalve.

Om mindre end ti måneder betyder brancheaftalen mellem L&F Kvæg og Dansk Jersey, at det ikke længere er en mulighed at aflive raske tyrekalve.

Økologisk mælkeproducent Niels Erik Nilsson leverer til Thise Mejeri og har derfor ikke aflivet en rask kalv de seneste fire år. Allerede for ti år siden begyndte han at inseminere de ringeste køer med Angus. Og netop anguskrydsninger er en væsentlig del af den løsning, han fandt frem til, da tyrekalvene for alvor blev bandlyst på bedriften.

"Jeg tog fat i min avlsrådgiver og sagde, at jeg skulle bruge 200 jerseykviekalve om året. Vi har selv brug for ca. 130, og jeg ville godt have lidt at vælge imellem. Det blev udgangspunktet for den løsning, vi fandt sammen," fortæller Niels Erik Nilsson.

Niels Erik Nilssons løsning

Løsningen hos den økologiske mælkeproducent er som følger:

- Alle kvier insemineres med kønssorteret sæd op til fire gange
- De 40 pct. bedste køer insemineres med kønssorteret sæd
- De ca. 70 overskydende kvier sælges pt. til en Thise-leverandør
- De 60 pct. dårligste køer insemineres med Angus
- Ca. 120 krydsningskalve afsættes til faste aftagere
- Ca. 20 krydsningskalve afsættes til hobbylandmænd.

Hellere ro end jagt på sidste krone

Samtlige kalve går med ammetanter og forlader helst bedriften, inden de er ti dage gamle. Krydsningskalvene afsættes til 12 kr./kg levende vægt, hvilket giver en pris på ca. 500 kr./kalv. Ammetanten afregnes med slagteprisen.

Hvis de faste aftagere vil tage de få renracede jerseytyrekalve, der trods alt dukker op, giver Niels Erik et afslag på 700 kr. for hver jerseytyrekalv, de tager. Hobbylandmændene får en krydsningskalv gratis for hver renracet kalv, de tager med. Selv om det ikke kan betegnes som en god forretning, overvejer Niels Erik ikke en økonomisk optimering.

"Det vigtigste for mig er at vide, at jeg kan komme af med kalvene. Det giver mig ro. Ellers ville det fylde mine tanker og øge risikoen for, at jeg lavede fejl et andet sted, hvilket også hurtigt kan blive dyrt," mener Niels Erik Nilsson.

Angus er nemme

Samme argumentation gør sig gældende i forhold til valget af Angus som krydsningsrace. Racens indtog i jerseybesætningen for ti år siden bundede i planer om et koncept hos Danish Crown, der aldrig blev til noget. Alligevel blev den lille sorte race til besætningens faste krydsningspartner.

"Jeg har også haft andre racer inde. Men det går simpelthen så nemt med Angus. Der er aldrig problemer med kælvning, de kælver nærmest før tid, og så er det utroligt nøjsomme kalve. De par hundrede kroner, jeg kunne tjene ved at krydse med en tungere race, er jo sat til, hvis jeg mister bare en enkelt ko," lyder det fra jersey-landmanden.

Niels Erik Nilsson har lige nu insemineret 40-50 køer med Holstein, da en bekendt mangler holstein-jerseykrydsninger.

Masser af etik i fødevarer

Mælkeproducenten har det i dag fint med brancheaftalen, men sådan har det ikke altid været.

"Engang var jeg imod sådan en aftale, men det er anderledes i dag, for nu synes jeg, vi har værktøjerne til det. Vi kan lige så godt indse, at der er masser af etik forbundet med at lave fødevarer, og det her er bare en del af det. Det ville være lettere at aflive tyrene, men det kommer vi ikke til. Og helt ærligt, så savner jeg heller ikke at skulle trække en nyfødt tyrekalv om bagved og aflive den, så snart den kommer hjem til stalden sammen med sin mor. Det var ikke derfor, jeg blev landmand," slår Niels Erik Nilsson fast.

/ Lone Sylvest Søgaard, lss@seges.dk

Hobbylandmænd står i kø for Niels Eriks krydsningskalve. Foto: Privat

Det er indtil videre lykkedes at opsuge 25 pct. af metanudskillelsen med den nye emhætte

Foto: SEGES

"Her vil det være nemmere at opsamle metanen, og vi vil formentligt kunne få omsat 80 pct. af metanen fra den luft, vi opsamler her," forklarer han.

Kan blive et godt supplement

Overordnet vurderer Michael Holm og Maja Duus Dolriis, at der bestemmer et potentiale i emhætte-teknologien.

"Men der er udfordringer, vi skal have løst. Og det mest effektive vil til enhver tid være at reducere metanudledningen ved kilden – dvs. allerede i vommen – via avl, fodring og foderadditiver. Det her kan dog blive et supplement i arbejdet med at gøre kød- og mælkeproduktionen mere klimavenlig," slutter Michael Holm.

Det kommende arbejde med biofilteret sker i et projekt under navnet Biomet og er

et samarbejde med bl.a. DTU, Københavns Universitet og SEGES. Arbejdet fortsætter til og med 2023, hvor forskerne forventes at have et færdigt emhætte-produkt.

/ Kirsten Marstal, kfm@seges.dk

Deltag i årsmøde for Landbrug & Fødevarer Kvæg

Hvordan er det gået for dansk kvægbrug det seneste år? Hvad har vi fokus på? Og hvad er vores udfordringer? Få svarene til årets online-årsmøde.

I år kan vi ikke mødes til kvægekongres, som vi plejer. Men selvfølgelig skal vi have et årsmøde – bare online. Årsmødet for Landbrug & Fødevarer Kvæg finder sted 1. marts kl. 9.30-12.00.

Sektordirektør Ida Storm og formand Christian Lund vil bl.a. have fokus på klima, økonomi og digitalisering, når de ser både bagud og fremad i forhold til dansk kvægproduktion. Du kan deltage i debatten både via chat og sms.

Det er gratis at deltage. Tilmeld dig på [kvaegkongres.dk](https://www.kvaegkongres.dk)

/ Christine Ilsoe, chil@seges.dk

Se webinarer om sikker håndtering af dyr på seges.tv

Bliv klogere på køernes adfærd og få større viden om, hvordan staldindretningen kan forebygge ulykker.

I januar afholdt SEGES to webinarer for landmænd og deres medarbejdere om at håndtere dyrene sikkert. Hvis du ikke nåede at deltage, har du og dine kolleger stadig mulighed for at se dem på seges.tv. De to webinarer er som følger:

Håndtering af køerne i stalden: Hvad skal du være opmærksom på?

I dette webinar får du rigtig god baggrundsviden om køernes adfærd, og hvordan du med velovervejet håndtering får nogle roligere køer. Du lærer også, hvordan du bruger koens ligevægtspunkt til at få den i bevægelse, og hvordan du flytter køerne uden at stresser dem.

Indretning af staldforhold til sikker håndtering af køer

I dette webinar kan du høre om staldindretningen, og hvordan du kan indrette sig for at undgå farlige situationer. Du bliver opmærksom på, hvordan indretningen både kan være til fordel og ulempe for koen og hendes adfærd. Få også gode fif til, hvordan du sikrer en rolig klovbeskæring helt uden stress.

Find webinarerne på seges.tv ved at søge på *håndtering af køerne i stalden*.

/ Kirsten Marstal, kfm@seges.dk

I to webinarer kan du få viden om køernes adfærd og indretning af staldforhold. Foto: SEGES

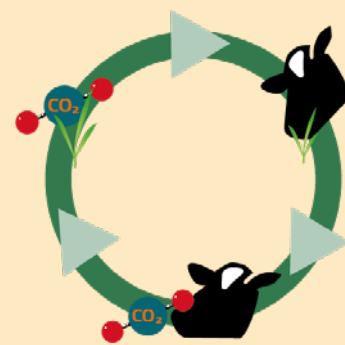
Afgrøder binder CO₂ – men det tæller ikke med i bedriftens klimaregnskab

Mange har den helt naturlige opfattelse, at den mængde CO₂, som bindes i afgrøderne på marken, reducerer bedriftens klimapåvirkning. Det er desværre ikke rigtigt.

Alt det foder, vi dyrker på marken, optager CO₂ – og det må da gavne bedriftens klimaregnskab? Det er et spørgsmål, vi på SEGES jævnligt hører fra landmænd. Desværre er svaret, at det gør det ikke. Det er korrekt, at landbrugsafgrøder binder CO₂ ved fotosyntese, og derfor er det nærliggende at tro, at det er med til at reducere landbrugets

klimapåvirkning. Men kulstof i afgrøderne er ikke en lagring af kulstof og fjerner derfor ikke sådan CO₂ fra atmosfæren.

Det skyldes, at det kulstof, som planterne har optaget, frigøres igen, når planterne bruges til fødevarer, energi eller som foder. Når eksempelvis kørne æder grovfoderet, frigøres CO₂ med

udåndingsluften. Og når tiden for kulstofbinding er så kort, indgår det ikke i klimaregnskabet. Det betyder omvendt også, at den CO₂, som kørne udånder, heller ikke belaster klimaregnskabet.

/ Nicolaj Ingemann Nielsen, ncn@seges.dk

Klovregistreringsprogrammet og Nordisk Klovatlas er opdateret

Klovregistreringsprogrammet er opdateret med mere brugervenligt registreringsbillede og nye diagnoser.

Det nuværende klovregistreringsprogram, som mange klovbeskærere og en del landmænd anvender, er kommet i en ny og bedre version. Registreringsbilledet er blevet gjort meget mere brugervenligt, og der er blevet bedre mulighed for at registrere klovlidelserne.

Der er også kommet nye diagnoser til, fx tynd sål og skade, og nogle af de gamle og sjældne er fjernet. Nogle har også fået nyt navn.

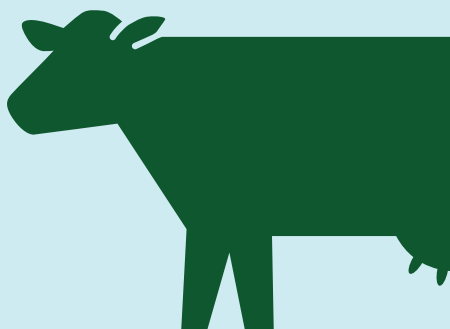
Billeder i Nordisk Klovatlas

Sammen med det nye registreringsprogram er Nordisk Klovatlas blevet opdateret. Klovatlasset indeholder billeder af de klovlidelser, der kan registreres i det nye registreringsprogram. Atlasset finder du på Landbrugsinfo, hvor der også er link til klovregistreringsprogrammet.

/ Peter Raundal, pra@seges.dk

Nyt navn til kronisk digital dermatitis

Et eksempel på en diagnose med et nyt navn er kronisk digital dermatitis, der før hed digital vorte og stort set ikke blev brugt. De kroniske former for digital dermatitis udgør meget betydende smittekilder til nye tilfælde af sygdommen. Derfor er der god grund til at få dem bedre registreret, så der er bedre mulighed for at få dem under kontrol i besætningerne.

Hjælp med at optimere værdien af slagtekørne

I DMS har du som noget nyt mulighed for at dele din prognose for slagtedyret med Danish Crown Beef. Delingen kræver, at du sætter flueben i den lille boks ud for teksten "Anvend til Beef prognose".

Ideen er, at den lille feature kan være en genvej til at styrke samarbejdet mellem leverandørerne og Danish Crown Beef om at skabe mere værdi på slagtedyrene.

"Jo bedre, vi på forhånd kender det forventede antal slagtedyret, jo bedre kan vi tilpasse vores produktion og salgskampagner," forklarer Solvejg Horst Petersen, Director ved Ejerservice Beef hos Danish Crown.

Hun peger på, at Beef prognose på den måde også kan blive et værktøj, der kan optimere salget til gavn for producenterne.

/ Martin Stoltenberg Hansen, msha@seges.dk

PROGNOSE

Prognose				Anvendes til		Vis	
						For Driftsenhed	
Ny	Rediger	Kopier	Slet	KMP	Beef	☐ Alle	☐ Kvæg
						☐ Kvæg	☐ Køer og kvier

Se og lær: Sådan reducerer du klimabelastningen fra bedriften

Webinar giver dig konkrete råd om tiltag i stald, lager og mark, som reducerer bedriftens klimabelastning. Se det på www.seges.tv

Med en aktiv indsats i stalden, lageret og marken er det muligt at reducere udledningen af drivhusgas fra bedriften. Hvordan du gør, kan du se og høre om i SEGES' webinar "Sådan reducerer du klimabelastningen fra din øko-malkekvægsbedrift". Webinaret blev afholdt 3. februar og kan genses på seges.tv.

Trods titlen er indholdet relevant for både økologiske og konventionelle

malkekvægsbedrifter. De to værter er specialkonsulent Martin Øvli Kristensen fra SEGES og chefforsker Frank Oudshoorn fra Aarhus Universitet, og de kommer ind på både managementtiltag i stalden, ændringer i foderrationens sammensætning og teknologier i gylletanken, som kan være med til at reducere udledningen af klimagasser.

For markdriften er der fokus på kulstofbinding, og på hvordan lattergasudledningen påvirkes af gødningshåndteringen og nedløjningen af græs og efterafgrøder. Find webinarret på www.seges.tv – søg på *Sådan reducerer du klimabelastningen fra din øko-malkekvægsbedrift*.

/ Kirsten Marstal, kfm@seges.dk